

Zdenka Kerďová:
Svoboda za cenu nejistoty: Squatování a squatterři v Amsterdamu

Oponentský posudek bakalářské práce

Zdenka Kerďová si jako téma své bakalářské práce zvolila amsterdamský squatting, konkrétně se rozhodla „popsat nizozemského squattera z emické perspektivy“ (s. 1). Úměrně tomu zvolila kvalitativní metodu, dvanáctidenní terénní výzkum opřela zejména o narativní rozhovory. Práci strukturovala do deseti kapitol; naprostá většina textu je výsledkem vlastního empirického výzkumu. Teoretická část přitom nechybí, zmiňované koncepty (Turner, Giddens, Bauman) jsou víceméně vhodné. V praktické části pak rozebírá různé aspekty squatterství, životním stylem počínaje a hodnotami a vlastní reflexí squatterů konče. V příloze jsou jednak právní normy, které charakterizují (tehdejší) situaci v Nizozemí, jednak demografická charakteristika respondentů. Absenci přepsaných rozhovorů zdůvodňuje autorka etikou (možnost odhalení identity). Relevance tohoto důvodu se mi zdá na hraně, neboť sice nelze určit informátora, ale na druhou stranu nelze posoudit oprávněnost jejich závěrů.

Slabina práce je podle mého v její přílišné „emičnosti“: nejpřesnější název by vlastně byl „amsterdamský squatting, jak jej vidí několik jeho účastníků a jejich kamarádka z Čech“. Tato emičnost se projevuje v různých aspektech. Když autorka kupříkladu pojednává typy squatterů, dochází k tomu, že mezi jejími informátory jsou příslušníci dvou odlišných skupin. Z rozhovorů vyplývá, že existuje ještě další skupina, ale najít její členy už neměla čas. (Moje základní instrukce ohledně bakalářských prací je: Když téma nemůžete zpracovat, tak si najděte jiné.) V textu se navíc ukazuje, že obyvatele slavného squatu Admiral do konceptu squatterů nezahrnuje, neb je tam nezahrnují kamarádi. Jestliže se ale dívám emickou perspektivou, nepatří tam také?

Z jiného úhlu se výlučná emičnost projevuje přejímáním „termínů“, výrazů, jejichž obsah by bylo velice potřebné blíže analyzovat. To se týká především ústřední squatterské hodnoty „svoboda“. Rozumí se samo sebou, že ji každý spatřuje v něčem jiném. Leckdo bohatý prohlašuje, že mu peníze poskytují větší svobodu – a žebrání o pokrm u kontejnerů obchodních řetězců by považoval za všechno jiné než skutečnou svobodu. Ne nadarmo se považuje kombinace emické a etické perspektivy za základ pohledu antropologa.

Poslední poznámka se týká psané formy: delší dobu jsem byla zděšená množstvím gramatických chyb (zejména y/i) a občasným užíváním nevhodných výrazů. Teprve později jsem pochopila, že autorka je Slovenka. Nejsm si jistá, jak s touto skutečností zacházet. Vhodnější mi připadá buď napsat práci ve slovenštině, nebo – lépe – ji nechat zkontrolovat někým, kdo česky umí dobře.

Přes všechny výtky osvědčila autorka víceméně ovládnutí metody a přinesla zajímavé poznatky. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit dvojkou.

15. března 2011

Doc. PhDr. Zuzana Jurková, PhD.